

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
Біологічний факультет
Кафедра ентомології та збереження біорізноманіття

СУШАНИН ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

ДОСЛІДЖЕННЯ КОМАХ-ШКІДНИКІВ ЯГІДНИХ КУЛЬТУР НА
ПРИШКІЛЬНІЙ НАВЧАЛЬНІЙ ДІЛЯНЦІ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня
«МАГІСТР»

Спеціальність 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
Предметна спеціальність 014.05 СЕРЕДНЯ ОСВІТА.
БІОЛОГІЯ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ
Освітня програма БІОЛОГІЯ

Науковий керівник:
к.б.н., доц. Мірутенко В.В.

Ужгород – 2023

Реєстрація 21
(номер)

« 08 » грудня 2023 р. ТЮФ
(підпис лаборанта кафедри)

Тетяна ПІДГОРОДСЬКА
(прізвище, ініціали)

Дипломна робота допущена до захисту

Завідувач кафедри ентомології та збереження біорізноманіття

Владислав МІРУТЕНКО
(підпис)

Владислав МІРУТЕНКО
(ініціали, прізвище)
к.б.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

« 08 » грудня 2023 р.

Рецензент Наталія КОВАЛЬЧУК
(підпис) (прізвище, ініціали)
к.б.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Роботу захищено з оцінкою: 92/А "відмінно"
стр. № 1 від 14.12.23 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ГУРТКОВА РОБОТА У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ	7
РОЗДІЛ 2. УЧАСТЬ УЧНІВ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ	10
РОЗДІЛ 3. ТЕМА ГУРТКА: МІСЦЕ І РОЛЬ КОМАХ У НАШОМУ ЖИТТІ	14
РОЗДІЛ 4. ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РАЙОНУ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ	16
РОЗДІЛ 5. МЕТОДИКА ЗБОРУ МАТЕРІАЛУ НА ПРИШКІЛЬНІЙ ДІЛЯНЦІ	19
РОЗДІЛ 6. ЕКОЛОГО-ФАУНІСТИЧНИЙ ОГЛЯД КОМАХ- ШКІДНИКІВ ЯГІДНИХ КУЛЬТУР НАШОГО РАЙОНУ (на прикладі Березівщини)	21
РОЗДІЛ 7. ХАРЧОВІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ КОМАХ-ШКІДНИКІВ ЯГІДНИХ КУЛЬТУР І ПРОПОНОВАНІ ШЛЯХИ РЕГУЛЯЦІЇ ЇХ ЧИСЕЛЬНОСТІ	38
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
SUMMARY	51

ВИСНОВКИ

1. Запропоновано залучати школярів для участі у позакласній науковій роботі шляхом проведення ентомологічних досліджень на пришкольній ділянці.

2. За результатами виконаних досліджень на шкільних ділянках в умовах Берегівського району Закарпатської області виявлено 21 вид комах-шкідників ягідних культур.

3. З виявлених видів комах 6 видів є шкідниками суниці садової, 6 – шкідники малини, 6 – смородини і 4 види є шкідниками агрусу. Серед них найбільшої шкоди, за нашими даними, завдають довгоносик малиново-суничний – культурі суниці; жук малиновий – культурі малини; склівка смородинова – смородині; п'ядун агрусовий – агрусу.

4. Досліджена трофічна спеціалізація виявлених шкідників. Шкідниками листків і бруньок є 14 видів, стебла пошкоджують 5 видів, генеративні органи – 5, шкідниками плодів і насіння є 2 види, кореневої системи – 2 види комах.

5. Найбільш перспективними, на нашу думку, методами по зниженню чисельності комах-шкідників ягідників для умов Берегівського району є агротехнічні заходи, які доцільно проводити протягом всього року.

6. Оптимальним шляхом для зацікавлення учнів у навчанні може бути застосування дослідницького підходу в навчальному процесі. При цьому процес дослідження має індивідуальний характер, а вибір теми дослідження має враховувати актуальність проблеми, ступінь її розробленості, наявність джерел інформації, пізнавальних інтересів і можливостей школярів.

SUMMARY

Sushanyn, I.V. Study of insect pests of berry cultures on the school ground: Master's thesis. – Uzhhorod, 2023.

This work is devoted to the issue of involving schoolchildren in conducting applied scientific research in the learning process. In the context of the school biology program, pupils are invited to study insects on school grounds, using the example of berry pests. During the years 2022-2023 were studied species composition, biology and environmental features of this group insect species in the Berehovo district of the Zakarpattia Region. During research it was discovered 21 species of pests, investigated their ecological and biological characteristics and identified their trophic connections. To reduce the number of garden's insect pests is important to carry out preventive engineering and agro-technical activities.

Keywords: extracurricular work, scientific work of schoolchildre, insect pests, fauna, ecology, Transcarpathia.